

PROTEJAREA RESURSELOR DE APĂ- concepte, principii și măsuri

1.Aspecte introductive

Administrația Națională ”Apele Române” este o instituție publică, cu personalitate juridică, care în țara noastră administrează:

- bunurile din domeniul public al statului de natura celor prevăzute de **art. 136 alin. 3 din Constituția României**, republicată,
- bunurile proprietate publică prevăzute de **Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia**, cu modificările și completările ulterioare, precum și patrimoniul propriu.¹

Administrația Națională “Apele Române” are în administrare:

- 78.905 km cursuri de apă, 295,6 mii ha suprafață de teren cu ape, 270 lacuri de acumulare cu un volum total de 14,5 miliarde mc, din care 114 lacuri cu acumulare nepermanentă,
- 7100 km diguri pentru apărarea localităților și terenurilor agricole, 6600 km regularizări de râuri și 1320 km apărări și consolidări de maluri, 157 canale de aducțiune cu o lungime de 1100 km,
- 59 stații de pompare a apei cu un debit instalat de 237 mc/s, 49 prize de apă și noduri hidrotehnice cu un debit total instalat de 249 mc/s, 178 alte lucrări hidrotehnice, 122 lacuri naturale, 940 de stații hidrometrice, 72 de stații hidrometrice în bazine reprezentative, 51 stații evaporimetrice, 667 stații pluviometrice manuale respectiv 3091 foraje hidrogeologice.

2. Repere istorice

2.1. Înainte de 1990

Evoluția gospodăririi apelor în România a fost influențată de regimul hidrologic al resurselor de apă, caracterizate de o variabilitate foarte mare în timp și în spațiu.

Încă din secolul al XVIII–lea, necesitatea măsurilor de apărare împotriva inundațiilor a condus la construirea stațiilor hidrologice, a digurilor și acumulărilor nepermanente.

¹ <https://rowater.ro/despre-noi-2/istoricul-institutiei/>

În secolul următor, respectiv în anul 1898, apare o prima lege a apelor care prevedea ca principalele cursuri de ape, precum și apele marii, până la distanța de „o bataie de tun de la țărm”, aparțin domeniului public.

În anul 1924, a fost adoptată „Legea regimurilor apelor”. Pentru prima dată, gospodărirea apelor este inclusă explicit în textul unei legi și este tratată, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, cum ar fi necesitatea luării în evidență a râurilor, dar și adoptarea unor măsuri de amenajare a cursurilor de apă.

Perioada 1924– 1974 a fost o etapă prielnică dezvoltării domeniului apelor. Primele încercări de concepere a unor lucrări hidrotehnice de ansamblu au fost proiecte întocmite cu mijloace proprii de diferiți ingineri români. În 1925, sectorul de gospodărire a apelor este organizat pe bazine hidrografice.

În intervalul 1951 – 1960, se execută primele centrale hidroelectrice, cum ar fi: hidrocentrala Moroieni pe râul Ialomița (începută înainte de aprobarea Planului de Electrificare), hidrocentrala Sadu V pe râul Sadu, lângă Sibiu și hidrocentrala Bicăz de pe râul Bistrița. Totuși, programul era prea ambițios pentru posibilitățile tehnice și economice ale României din 1950. În 1954 au fost întrerupte lucrările la toate hidrocentralele care fuseseră începute, afară de cele trei menționate anterior. Amenajările respective au fost executate mai târziu, după 1960.

În 1956 a fost înființat Comitetul de Stat al Apelor (CSA), care a preluat sarcinile Direcției Generale Hidrometeorologice din cadrul Ministerului Transporturilor Navale și Aeriene. Era pentru prima oară când se crea în România un organ central care să se coordoneze toate problemele legate de ape. În anul 1959, Comitetul de Stat al Apelor a fost reorganizat, dându-i-se sarcini mai mari decât înainte, atât în domeniul planificării cât și în domeniul execuției. Dintre lucrările de gospodărire a apelor importante ale acestei perioade se pot cita barajul Strâmțori de pe râul Firiza, barajul Paltinul de pe râul Doftana, barajul Poiana Uzului de pe râul Uz, barajul Vidraru de pe râul Argeș, barajul Stânca-Costești de pe râul Prut și altele. Au început și diferite sisteme de gospodărire a apelor dintre se poate menționa sistemul de lacuri de acumulare din bazinul râului Bahlui pentru apărarea municipiului Iași.

În 1967, Comitetul de Stat al Apelor a fost desființat și activitatea de gospodărire a apelor a fost trecută în responsabilitatea Departamentului de Îmbunătățiri Funciare din cadrul Ministerului Agriculturii. Măsura a fost o greșeală, (care de altfel a fost repetată în 2003), deoarece organele de ape sunt apte de a soluționa problemele create de interesele, adeseori divergente, ale folosințelor de apă, numai dacă sunt independente de toate folosințele.

După inundațiile din 1970, mai exact în 1971, se reînființează Consiliul Național al Apelor (CNA). Consiliul Național al Apelor avea în subordine direcții ale apelor organizate pe bazine hidrografice, oficii de gospodărire a apelor, institute de cercetare, studii și proiectare, un trust de construcții-montaj, întreprinderi de dragaje pentru decolmatarea albiilor cursurilor de apă, licee de specialitate, precum și un oficiu de informare documentară pentru hidrotehnică. Coordonarea activității de gospodărire a apelor Dunării și teritoriului Dobrogei, inclusiv litoralul românesc al Mării Negre, se asigura direct de către Consiliul Național al Apelor.

În **perioada 1971 – 1975**, investițiile în lucrări de gospodărire a apelor erau proiectate și realizate în continuare de Departamentul pentru Îmbunătățiri Funciare, iar cele cu specific hidroenergetic de Ministerul Energiei Electrice, studiile de gospodărire a apelor și încadrarea în planurile de amenajare fiind asigurate de ICPGA. Ca urmare a inundațiilor din 1970 s-a pus un accent mai mare pe lucrările de combatere a inundațiilor, prin îndiguiri pe principalele râuri interioare printre care Someș, Crișuri, Mureș, Argeș. Ialomița, Bârlad și Prut. Pe lângă îndiguiri, în multe bazine, printre care cel al Târnavelor și bazinul Timiș-Bega s-au executat poldere de atenuare a viiturilor. De asemenea, au fost promovate o serie de acumulări sau incinte pentru combaterea inundațiilor pe Târnave, în bazinul râului Bârlad și în alte bazine. Au fost amplificate studiile de gospodărire a calității apelor. În acest domeniu s-au căutat metode de definire a debitelor minime din albiile bazate de date mai științifice, în loc de a considera aceste debite egale cu debitele de etiaj, așa cum se făcuse în planurile de amenajare. Astfel a fost realizat întâi sistemul informațional al bazinului Mureșului Superior, urmat de cel al Argeșului, al Siretului Superior și, al subbazinelor Putna și Buzău.

În **perioada 1971-1974**, institutul a beneficiat și de sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), care, pentru a ajuta guvernul român să rezolve problemele de combatere a inundațiilor, a finanțat elaborarea unui Plan de Amenajare Multisectorială a bazinului Mureșului Superior. Totuși, cu toate aceste premize favorabile, majoritatea noilor inițiative au avut rezultate modeste sau au fost sistate. Cele mai mari dificultăți în această privință le-a întâmpinat Paul Solacolu care se coordona concepția sistemelor de gospodărire a apelor din bazinul Argeș, care includea și Dâmbovița. Promovarea unor soluții raționale și care să prezinte siguranța necesară devenea din ce în ce mai dificilă în fața dictatelor politice.

Între anii 1974 – 1990, se elaborează programe naționale de gospodărire a apelor, pe termen mediu și lung, și se trasează schemele de amenajare a bazinelor hidrografice. Aceste activități s-au făcut în baza Legii apelor nr. 8 din 29 martie 1974, a Legii nr. 1 din 15 aprilie 1976 care adoptă “Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din Republica Socialistă România” și a Legii nr. 5 din 29 iunie 1989 privind gospodărirea rațională, protecția și asigurarea calității apelor.

2.2. Repere istorice după 1990

După 1989. coordonarea problemele de gospodărire a apelor a revenit Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului. În domeniul gospodăririi apelor, trecerea la un nou sistem, cu o economie de piață, implica regândirea întregii viziuni de gospodărire a apelor. Astfel Legea Apelor, aprobată la 25 septembrie 1996 mai cuprindea numeroase elemente specifice unei economii cu o planificare centralizată dar incompatibile cu o economie de piață.

O serie de acte normative ulterioare au impus un nou regim utilizării și protecției apelor. Astfel în anul 1990 se desființează Consiliul Național al Apelor și se înființează Ministerul Mediului.

Prin **Hotărârea Guvernului României nr. 196 din 22 martie 1991**, intrată în vigoare la 19 februarie 1993, se desființează Direcțiile Apelor și se înființează 12 Filiale teritoriale, ca subunități ale Regiei Autonome “Apele Române” București, după cum urmează: Direcția de Ape

Cluj, Direcția de Ape Olt, Direcția de Ape Târgu-Mureș, Direcția de Ape Timișoara, Direcția de Ape Craiova, Direcția de Ape Râmnicu- Vâlcea, Direcția de Ape Pitești, Direcția de Ape Buzău, Direcția de Ape Exploatarea Paltinu, Direcția de Ape Bacău, Direcția de Ape Iași, Direcția de Ape Constanța. La acestea, se adaugă institutele de cercetare: Întreprinderea pentru exploatarea lucrarilor hidrotehnice București, Întreprinderea Stânca –Costești, Institutul de National de Meteorologie și Hidrologie. Din Regiei Autonome “Apele Române” București, face parte Oficiul de calcul București, Centrul de perfecționare, Revista Hidrotehnica.

În prezent, **regimul juridic general al apelor este stabilit prin Legea apelor nr. 107 din 25 septembrie 1996**, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 310 din 28 iunie 2004, Legea nr. 112 din 4 mai 2006 și Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 3 din 5 februarie 2010). Prevederile acestei legi abrogă Legea apelor nr. 8/1974 și Legea nr. 5/1989.

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 981 din 29 decembrie 1998 se înființează Compania Națională “Apele Române” S.A București, iar 11 subunități bazinale revin la denumirea de Direcțiile Apelor, după cum urmează: Direcția Apelor Someș – Tisa, organizată la nivelul spațiului hidrografic Someș – Tisa, cu sediul în Cluj-Napoca; Direcția apelor Crișuri, organizată la nivelul spațiului hidrografic Crișuri, cu sediul în Oradea; Direcția Apelor Mureș, organizată la nivelul spațiului hidrografic Mureș, cu sediul în Târgu Mureș; Directia Apelor Banat, organizată la nivelul spațiului hidrografic Banat, cu sediul în Timișoara; Direcția Apelor Jiu, organizată la nivelul spațiului hidrografic Jiu; Direcția Apelor Olt, organizată la nivelul spațiului hidrografic Olt; Direcția Apelor Argeș – Vedea, organizată la nivelul spațiului hidrografic Argeș – Vedea, cu sediul în Pitești; Direcția Apelor Ialomița – Buzău, organizată la nivelul spațiului hidrografic Ialomița – Buzău, cu sediul în Buzău; Direcția Apelor Siret, organizată la nivelul spațiului hidrografic Siret, cu sediul în Bacău; Direcția Apelor Prut, organizată la nivelul spațiului hidrografic Prut și al râului Bârlad, cu sediul în Iași; Direcția Apelor Dobrogea – Litoral, organizată la nivelul spațiului hidrografic Dobrogea – Litoral, cu sediul în Constanța. La acestea, se adaugă alte subunități: Centrul de perfecționare și Revista Hidrotehnică.

Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 107 din 20 septembrie 2002 (modificată și completată de Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 73/2005, aprobată prin Legea nr. 400 din 27 decembrie 2005), aprobată prin Legea nr. 404/2003, prevede înființarea Administrației Naționale “Apele Române” București, instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, care funcționează pe bază de gestiune și autonomie economică. Prin Hotărârea Guvernului României nr. 1176 din 29 septembrie 2005 se aprobă Statutul de organizare și funcționare a Administrației Naționale “Apele Române” București.

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 196 din 22 martie 1991, intrată în vigoare la 19 februarie 1993, se desființează Direcțiile Apelor și se înființează 12 Filiale teritoriale, ca subunități ale Regiei Autonome “Apele Române” București.

Prin **Hotărârea Guvernului României nr. 981 din 29 decembrie 1998** se înființează Compania Națională “Apele Române” SA București, iar subunitățile bazinale revin la denumirea de Direcțiile Apelor.

Administrația Națională “Apele Române” este organizată la nivelul celor 11 bazine/spații hidrografice, corespunzătoare celor 11 Administrații Bazinale de Apă.

Prin activitatea sa, ANAR contribuie la dezvoltarea durabilă a societății în ansamblu, prin prevenirea efectelor distructive ale apelor, reconstrucția ecologică a cursurilor de apă, asigurarea supravegherii hidrologice și hidrogeologice, implementarea prevederilor Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare precum și a legislației armonizată cu Directivele Uniunii Europene în domeniul gospodăririi durabile a resurselor de apă și conservarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede.²

3. Managementul resurselor de apa

Conform **GHIDULUI DE PLANIFICARE STRATEGICĂ PENTRU MANAGEMENTUL DURABIL AL RESURSELOR DE APĂ**, care cuprinde mai multe capitole de mare interes pentru protecția resurselor de apă, regăsim numeroase aspecte care pot interesa atât persoanele juridice, cât și cele fizice, instituții, dar și populația.

De exemplu, ceea ce impresionează este detalierea aspectelor legate de aspecte teoretice și practice. La capitolul *Despre importanța resurselor de apă și a resurselor acvatice pentru economie, societate și mediu* se vorbește despre valorile sociale, economice și ecologice ale resurselor de apă și acvatice, despre amenințări la adresa valorilor resurselor de apă și acvatice ale României, despre relația dintre managementul apelor și conservarea biodiversității, despre rolul **siturilor natura 2000** în conservarea biodiversității și valorificarea durabilă a resurselor de apă din România.

Un alt capitol important, **Principii și recomandări de management pentru menținerea biodiversității** vizează în mai multe secțiuni, cronologic următoarele aspecte

- legislația privind managementul apei și resurselor acvatice din perspectiva conservării biodiversității
- principii de management pentru menținerea resurselor și a biodiversității
- recomandări de măsuri de management care contribuie la menținerea biodiversității
- planificarea strategică a managementului resurselor de apă
- cadrul legal pentru planificare
- instituții responsabile pentru planificarea strategică și rolul lor

Un alt capitol deosebit de important, de actualitate îl reprezintă :

**ABORDAREA INTEGRATĂ A PLANIFICĂRII ÎN DOMENIUL
MANAGEMENTULUI APEI ȘI RESURSELOR ACVATICE**

Este evident că managementul apei și resurselor acvatice este o disciplină cheie în domeniul conservării biodiversității.

² <https://rowater.ro/despre-noi-2/rapoarte-si-studii/rapoarte/>

Mentionam în acest context , **Legea nr. 5 /25.01.1991 Convenția privind Protecția Zonelor Umede de Importanță Internațională (RAMSAR) din 02.02.1971, amendată prin Protocolul de la Paris 03.12.1982.**

Reducerea degradărilor progresive a zonelor umede, conservarea florei și faunei; biologic, zoologic, limnologic sau hidrologic; Conservarea, gestionarea și utilizarea rațională a populațiilor migratoare de păsări acvatice prin desemnarea zonelor umede de importanță internațională din punct de vedere ecologic, botanic, zoologic, etc.

2.2. Principii de management pentru menținerea resurselor și a biodiversității Preparate din practica europeană, Administrația Națională "Apele Române" își ghidează activitatea după următoarele principii europene¹⁶: □ Principiul utilizării durabile, unitare și raționale a apei reprezintă creșterea rolului resurselor de apă în menținerea dinamicii echilibrului ecologic, necesitatea integrării condițiilor de calitate și cantitate ale resurselor de apă cu ecosistemele acvatice.

16

<http://www.rowater.ro/Principii%20si%20valori/Forms/AllItems.aspx> □ Conceptul "Mai mult spațiu pentru râuri" include principii ca: „lăsați râurile să curgă neîncorsetate!", "apa este parte a unui întreg", "acumulați apa!" Acest principiu susține necesitatea redării râurilor a ceea ce "le-am luat" – luncile inundabile – pentru ca acestea să dreneze corespunzător viiturile.

Noul concept, "Mai mult spațiu pentru râuri" oferă: o noi spații pentru atenuarea viiturilor; o noi spații pentru natură.

□ Conceptul conviețuirea cu viiturile înseamnă să conștientizezi riscul la inundații. Problema care se pune aici este aceea a gradului de protecție posibil și a costurilor pe care le implică realizarea acestui grad de protecție, respectiv cât de mare este riscul acceptat de societate, precum și necesitatea ca toți cei care ar putea avea de suferit de pe urma inundațiilor să completeze măsurile generale, luându-și propriile precauții. □ Principiul participării publicului la luarea deciziilor (solidarității) asigură legătura între autorități și public. Un astfel de organism este Comitetul de Bazin organizat la nivelul fiecărui bazin hidrografic, format din reprezentanți ai: administrației publice locale, utilizatorilor de apă, organizațiilor neguvernamentale și instituțiilor cu atribuții pe această linie. □ Mecanismul economic include sistemul de contribuții, plăți, bonificații, tarife și penalități ca parte a modului de finanțare a domeniului. Acest mecanism se bazează pe principiile recuperării costurilor pentru cunoașterea și gestionarea resurselor de apă: „poluatorul plătește" și „beneficiarul plătește". Administrația Națională "Apele Române" aplică sistemul de contribuții, plăți, bonificații, tarife și penalități specifice de gospodărire a resurselor de apă, tuturor utilizatorilor de apă, indiferent de deținătorii cu orice titlu ai amenajărilor și instalațiilor.

Aplicarea celor mai bune practici propuse de Uniunea Europeană și de Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa privind măsurile preventive împotriva inundațiilor, de protecție și diminuare a Impactelor lor, având ca principii:

1. „apa este parte a unui întreg", sintagmă care exprimă faptul că ea este parte a ciclului hidrologic natural și că circulația apei pe suprafața scoarței terestre este la originea unei mari diversități a ecosistemelor și a **utilizării terenurilor și**, ca

urmă, ea trebuie luată în considerare în toate politicile sectoriale; 2. „acumulați apa”, exprimând faptul că apa trebuie stocată dinamic cât mai mult posibil în bazinele hidrografice în care se formează și în lungul cursului de apă din bazin; 3. mai mult spațiu pentru râuri” (lăsați râurile să curgă neîncorsetate), exprimând faptul că râul trebuie lăsat să curgă astfel încât viiturile să se poată propaga încet spre aval, fără a prezenta niciun pericol; 4. conviețuirea cu viiturile”: locuirea într-o zonă inundabilă prezintă anumite riscuri; în pofida oricăror măsuri de protecție împotriva inundațiilor, un risc remanent se menține și, ca urmare, acesta trebuie diminuat prin luarea unor măsuri individuale de protecție, respectiv trebuie ”învățat a trăi cu acest risc” (diminuarea riscului prin luarea unor măsuri individuale de protecție); I. J. acțiuni concentrate și integrate care să asigure atingerea unei eficiențe economice și ecologice pe termen lung pe întreaga suprafață a bazinului hidrografic constituie o condiție prealabilă pentru succesul oricărei strategii și oricărui plan de reducere a riscului la inundații; cooperarea în reducerea riscului la inundații în condițiile reglementărilor internaționale privind râurile transfrontieră, în concordanță cu geomorfologia teritoriului României și cu poziția sa geografică; K. simplitatea și transparența: strategia de gestionare a riscului la inundații va conduce la diminuarea riscului producerii de victime omenești și a pagubelor generate de inundații numai printr-o acțiune comună a administrației publice centrale și locale, a comunităților locale, printr-o mai bună înțelegere a riscului la inundații, prin implicarea populației, a școlii, a bisericii, precum și a mass-mediei.

Gospodărirea apelor în România are o lungă tradiție, începând din anul 1924 când a fost adoptată ”Legea regimurilor apelor”, iar în anul 1975 se pun bazele gospodăririi apelor pe bazine hidrografice, înființându-se Direcțiile de Apă pentru următoarele bazine/spații hidrografice: Someș – Tisa, Crișuri, Mureș, Banat, Jiu, Olt, Argeș – Vedea, Buzău – Ialomița, Siret, Prut – Bârlad, Dobrogea -Litoral Prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 3/2010, sintagma Direcția Apelor devine Administrația Bazinală de Apă.³

Administrația Națională „Apele Române” aplică strategia și politica națională în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă, scop în care acționează pentru cunoașterea resurselor de apă, conservarea, folosirea rațională și protecția resurselor de apă împotriva epuizării și degradării, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile, prevenirea Impacturilor distructive ale apelor, reconstrucția ecologică a cursurilor de apă, asigurarea supravegherii hidrologice și hidrogeologice, implementarea prevederilor legislației armonizată cu Directivele Uniunii Europene în domeniul gospodăririi durabile a resurselor de apă și conservarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede. Pentru realizarea acestei politici se au în vedere următoarele obiective specifice:

- ☐ Îmbunătățirea calității apelor de suprafață și a apelor subterane prin implementarea

³ https://anap.gov.ro/wp-content/uploads/Ghid_managementul_resurselor-aper.pdf, p.56 -60

Planului de management al bazinelor hidrografice, ca parte componentă a bazinului hidrografic al Dunării, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru privind Apa a Uniunii Europene □ Elaborarea Strategiei de Management al Riscului la Inundații, a planurilor și programelor necesare implementării strategiei și realizarea măsurilor ce deriva din acestea și implementarea acestora în concordanță cu prevederile legislației europene în domeniu □ Elaborarea Schemelor Directoare de Amenajare a Bazinelor Hidrografice pentru folosințele de apă, în scopul diminuării Impacturilor negative ale fenomenelor naturale asupra vieții, bunurilor și activităților umane în corelare cu dezvoltarea economică și socială a țării □ Elaborarea și implementarea Planului de protecție și reabilitare a țărmului românesc al Mării Negre împotriva eroziunii și promovarea unui management integrat al zonei costiere, conform recomandărilor europene în domeniu 17 www.rowater.ro 60 □ Întărirea parteneriatului transfrontier și internațional cu instituții similare din alte țări în scopul monitorizării stadiului de implementare a înțelegerilor internaționale și promovării de proiecte comune.⁴

ANAR - are sub autoritatea sa și *Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor*

⁴ https://anap.gov.ro/wp-content/uploads/Ghid_managementul_resurselor-apelor.pdf, p.56 -60

Exploatarea Complexă Stânca Costești

Nodul hidrotehnic Stânca – Costești de pe râul Prut, județul Botoșani, compus din frontul de retenție și lacul de acumulare împreună cu centrala hidroelectrică (CHE) este exploatat în comun cu organele de exploatare din Republica Moldova.⁵

menajarea hidrotehnică Stanca – Costești este amplasată în extremitatea nord – estică a României și reprezintă cea mai importantă lucrare existentă în cadrul bazinului hidrografic Prut. În Registrul Român al Marilor Baraje, în prezent cu un total de 247 baraje, barajul amenajării Stanca – Costești figurează pe locul 49 în ordinea înălțimii lui și pe locul 2 funcție de volumul total al lacului, după Porțile de Fier. În Atlasul Cadastrului Apelor din România, acumularea Stanca Costești figurează în tabelul principalelor acumulări, la bazinul Prut, cod cadastral XIII – 1, la poziția 340, cu folosința complexă.

Nodul hidrotehnic Stanca Costești este amplasat pe cursul mijlociu al râului Prut și se desfășoară pe un sector limitat la cca. 100 km, între localitățile Rădăuți – Prut și Stanca pe teritoriul României, respectiv Șirouți și Costești pe teritoriul Republicii Moldova. Amplasamentul barajului Stanca – Costești este situat pe granița dintre România și Republica Moldova, la altitudinea medie de cca. 200 m, într-o zonă în care lățimea albiei majore de cca. 3 – 4 km este ștrangulată și redusă la cca. 350 – 400 m prin recifuri calcaroase, care practic constituie un baraj natural, prezentând condiții naturale optime pentru crearea unei capacități de retenție de cca. 1,0 – 1,5 miliarde m³. În secțiunea frontului de retenție a Nodului Hidrotehnic Stanca Costești, râul Prut are o lungime de cca. 125 km, panta râului fiind în această zonă de cca. 3,2%. Cursul râului formează meandre largi pe zona lacului. Elementele climatice cu rol important în declanșarea proceselor erozionale sunt precipitațiile, a căror medie anuală oscilează între 500 – 550 mm/an. La stația Botoșani a fost înregistrată o valoare maximă anuală de 964 mm/an în anul 1912. Distribuția precipitațiilor este reprezentată de cca. 70% din ploi și 30% zapezi, remarcându-se o creștere cantitativă importantă în lunile martie – iunie, când se produc 75 – 90% din precipitații.

Conform Acordului interguvernamental R.S.R. – U.R.S.S. încheiat la 16 decembrie 1971, articolul 1, Nodul hidrotehnic Stanca Costești are drept scop:

- regularizarea debitelor râului Prut pentru irigații, alimentarea cu apă a centrelor populate și a întreprinderilor industriale, amenajări piscicole;
- atenuarea viiturilor pentru combaterea inundațiilor în zona aval de baraj;
- producerea de energie electrică;
- asigurarea, după posibilități, în râul Prut a nivelului de apă necesar navigației, aval de Nodul hidrotehnic, în limitele lungimii traseului convenit de ambele părți.

⁵ <https://stancacostesti.ro/>

Alimentarea cu apă ale localităților și întreprinderilor industrial, dar și irigațiile prevăzute a se dezvolta în aval de acumulare Stanca Costești totalizează o suprafața de cca. 140000 ha, a fost prevăzută dezvoltarea pisciculturii în lacul de acumulare și conservarea acesteia în aval de baraj. Pentru exploatarea amenajărilor piscicole (primenire – umplere și primenire – golire) a fost prevăzut un consum de cca. 54 mil. m³.

Producerea de energie electrică

Hidroenergia este reprezentată prin cele două hidrocentrale, iar energia produsă este furnizată în mod egal celor două sisteme energetice. Pentru asigurarea continuității scurgerii aval de baraj și menținerea unor condiții favorabile de desfășurare a vieții acvatice în aval de barajul Stanca Costești a fost evaluat.

Atenuarea viiturilor

Atenuarea viiturilor se realizează prin tranșa de volum de 550 mil m³, ce poate fi în acumulare între NNR și cota superioară a stavilelor clapet în poziția „închisă”, plus tranșa de 115,0 mil. m³ situată peste muchia superioară a stavilelor clapet. Astfel viitura cu probabilitatea de 1% este atenuată de la 2940 m³/s la 700 m³/s, care împreună cu îndiguirile existente pe raul Prut în aval de acumulare, ajută la scoaterea de sub efectul inundațiilor a cca. 100.000 ha terenuri de lunca.

Alte folosințe posibile ale lacului de acumulare Stanca Costești sunt navigația și agrementul.

Exploatarea Complexă Stanca – Costești este o unitate bugetară cu personalitate juridică aflată în subordinea Administrației Naționale “APELE ROMANE”. Este amplasată în jud.Botoșani, localitatea Stâncă – Ștefănești, cu sursă de finanțare din venituri proprii, cu sediul administrativ în Iași și are ca obiect de activitate gospodărirea apelor.

Amenajarea Stanca Costești are caracter complex și se încadrează în prevederile Schemei cadru de amenajare și gospodărire a apelor spațiului hidrografic Prut, răspunzând cerințelor de gospodărire rațională și eficientă a apelor.

ANAR

Exploatarea Complexă Stâncă Costești

Nodul hidrotehnic Stâncă – Costești de pe râul Prut, județul Botoșani, compus din frontul de retenție și lacul de acumulare împreună cu centrala hidroelectrică (CHE) este exploatat în comun cu organele de exploatare din Republica Moldova

<https://stancacostesti.ro/>

<https://stancacostesti.ro/galerie/>

În ciuda cadrului legislativ, a multor institutii si angajati, totusi exista numeroase probleme legate de bazinele hidrografice din Romania. Microhidrocentralele sunt, de asemenea, o amenințare la adresa biodiversității râurilor de munte, punând în pericol, printre altele, o specie de pește periclitată, care se mai găsește în număr foarte mic în Râul Doamnei, un curs de apă pe care se vor construi, de asemenea, MHC-uri.

În Romania, patrimoniul natural este tratat de autoritati cu o indiferenta totala, la fel ca legislatia de mediu. Raurile din Carpatii de Curbura sunt grav amenintate de amenajarea hidroenergetica Siriu-Surduc.

O imensa amenajare hidroenergetica ceausista, "Siriu-Surduc", prevedea mutilarea a 6 rauri: **Basca Mare, Buzau, Siriu, Basca Mica, Basca Rozilei si Zabala**, adica distrugerea rețelei hidrografice de pe un areal enorm din Carpatii de Curbura.

Din fericire, a venit Revolutia, apoi lucrarile au fost reluate tarziu si cu un ritm scazut, asa ca Basca Mare, Basca Mica, Basca Rozilei si Zabala inca mai curg libere. Dar amenintarea este iminenta acum pentru raul Basca Mare.

Raul a fost coborat in aprilie 2019 de participantii la Balkan Rivers Tour IV, iar acesti caiacisti experimentati, care au coborat rauri din toate colturile lumii, l-au etichetat ca fiind un rau de clasa mondiala. Dar in Romania patrimoniul natural este tratat de autoritati cu o indiferenta totala, la fel ca legislatia de mediu.

Componenta amenajării hidroenergetice Siriu-Surduc care amenința râul Basca Mare este denumită "treapta Surduc - Nehoiasu" și arată că o microhidrocentrală amplificată la paroxism. Prevede o captare a râului Basca Mare sus în Covasna, prin barajul Surduc, un tunel de aducțiune până jos la Nehoiasu, în versantul stâng al Buzăului, și hidrocentrala Nehoiasu II.

Prin urmare, râul Basca Mare urmează să fie secăt fără să-și mai recupereze vreodată apele. În consecință, râul Basca Rozilei rămâne fără jumătate din debit. Locuitorii a 6 sate de la poalele munților se vor trezi că le-a fost furat râul, fără ca autoritățile să-i fi consultat sau macar informat vreodată.

[Hidroelectrică](#) se laudă că a alocat recent 78 de milioane de euro pentru captarea râului Basca Mare. Nu s-a făcut nicio evaluare de mediu conform legii pentru întreaga treaptă Surduc-Nehoiasu, ci s-a aplicat manevra ilegală cunoscută sub denumirea de "salami slicing".

În 2009 s-a emis un acord de mediu strict pentru lucrările din județul Covasna, de către Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu. Dar ilegalitățile nu se opresc aici: evaluarea de mediu pentru acest acord a fost făcută de ISPH, practic aceeași entitate care, pe vremea lui Ceaușescu, a proiectat această amenajare hidroenergetică - ei și-au evaluat propriul proiect.

Dar este mai grav decât un "simplu" conflict de interese. Când a fost emis acordul de mediu, în 2009, faptul că ISPH și-a evaluat propriul proiect era, conform legislației, nu doar motiv de respingere a "studiului" de impact întocmit de ISPH, ci motiv de anulare a certificatului de atestare al evaluatorului.⁶

Autorii unui articol conchid că : *Abuzul în serviciu al funcționarilor de la Agenția Regională pentru Protecția Mediului Sibiu nu a fost anchetat de nimeni.*

Râul Basca Mare este un rau extrem de pretios

În contextul ecocidului provocat de hidrocentrale în Carpații Românești, este un miracol faptul că în România mai există un astfel de rau. El adaposteste 10 specii de pești: pastrav, lipan, clean, boistean, bledita, moioaga, grindel, petroc, căra și zglavoaca.

Și are un sector considerabil fără drum pe malul râului, un sector de vale natural, spectaculos, fapt ce îl face un element esențial al patrimoniului natural românesc. Este și singurul rau al sitului Natura 2000 Penteleu.

Secarea râului va afecta semnificativ toate speciile și habitatele acvatice și ripariene pentru care a fost desemnat situl Natura 2000, infracțiune ignorată de Garda Națională de Mediu.

⁶ <https://ziare.com/mediu/stiri-mediu/rauri-furate-patrimoniu-natural-tratat-cu-indiferenta-1601070>

Dar impactul definitivării treaptei Surduc-Nehoiasu merge mult mai departe. Raul Buzau este afectat de hydropeaking, de modificarea brusca a debitului in functie de uzinarea hidrocentralei Nehoiasu I.

Aceste variatii bruste si artificiale ale debitului, care nu au nicio legatura cu ritmurile naturii, agreseaza ecosistemul raului.

Daca se pune in functiune si hidrocentrala Nehoiasu II, acest hydropeaking se va amplifica si va devasta situl Natura 2000 din aval, Lunca Buzaului, avertizeaza biologul si activistul Calin Dejeu.

Captarea Bascii Mari nu este un pericol numai pentru acest rau si pentru Basca Rozilei, ci pentru tot cursul Buzaului aval de Nehoiasu.⁷

Protejarea apelor⁸

https://www.facebook.com/photo/?fbid=297323032527237&set=a.212070847719123&locale=ro_RO

In concluzie, pe de o parte trebuie să apreciem și să invităm la prudențăa autoritățile, iar pe de altă parte trebuie să ascultăm și vocile celor care sunt afectați de aceste devieri, poluări, construcții, etc.

Totodată, verificarea periodică a acuității apelor este o condiție de supraviețuire a celor ce necuvântă, dar trăiesc în mediile umede, acvative și subacvative generate de cursurile de ape.

⁷ Madalina Rosca, Paul Arne Wagner, articol preluat de pe Ziare.com [Rauri furate - patrimoniu natural amenintat de Hidroelectrica](#)

⁸ https://www.facebook.com/photo/?fbid=297323032527237&set=a.212070847719123&locale=ro_RO